

ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ В УКРАЇНІ В УМОВАХ СТРУКТУРНИХ ЗРУШЕНЬ ЕКОНОМІКИ: АНАЛІЗ КАПІТАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ ТА МЕТОДИ РОЗРАХУНКУ

INVESTMENT ACTIVITY IN UKRAINE IN THE CONDITIONS OF STRUCTURAL SHIFTS OF THE ECONOMY: ANALYSIS OF CAPITAL INVESTMENTS AND CALCULATION METHODS

УДК (330.3+338.2):330.4

DOI: <https://doi.org/10.32782/infrastructure82-6>

Манжура О.В.

д.е.н., доцент,
проректор з науково-педагогічної роботи,
Полтавський університет економіки
і торгівлі

Могильний І.О.

аспірант кафедри управління
персоналом, економіки праці
та економічної теорії,
Полтавський університет економіки
і торгівлі

Логоша Ю.Д.

аспірант кафедри управління
персоналом, економіки праці
та економічної теорії,
Полтавський університет економіки
і торгівлі

Manzhura Oleksandr

Poltava University of Economics and Trade

Mohylnyi Ivan

Poltava University of Economics and Trade

Lohosha Yurii

Poltava University of Economics and Trade

Постановка проблеми. В умовах воєнного стану надзвичайної актуальності набуває питання відновлення інвестиційного клімату економіки України. В цьому процесі важливою стає підтримка НДР в усіх секторах і галузях економіки та безпосередня підтримка розробників й інноваторів, адже без них не можливо буде швидкими темпами відбудувати економіку, відновити її довоєнний рівень інноваційно-інвестиційного розвитку.

Відновлення і модернізація економічної та соціальної інфраструктури України (зокрема, транспорту, енергетики, житла, державних шкіл і лікарень) підвищить економічну безпеку, ефективність і конкурентоспроможність; забезпечить енергетичну незалежність; полегшить торгівлю і транзит; поліпшить логістичні операції; і сприятиме

У статті досліджено обсяг капітальних інвестицій за видами економічної діяльності в Україні в розрізі інвестицій в матеріальні і нематеріальні активи. Проаналізовано обсяг капітальних інвестицій в розрізі витрат в Україні за галузями та з позиції статей витрат. Розкрито особливості інвестиційної діяльності в умовах воєнного стану та структурних зрушень в економіці. Представлено формули з поясненнями для оцінювання вартості грошей з урахуванням фактору ліквідності, з урахуванням фактору ризику і формули, що використовуються для розрахунку інвестиційної діяльності. Висловлено думку про те, що важливе значення на шляху до повоєнної відбудови економіки України відіграватиме інституційний складник інноваційно-інвестиційного розвитку країни та швидкість відцифрування бізнес-процесів на підприємствах всіх галузей економіки.

Ключові слова: капітальні інвестиції, методи розрахунку, інвестиції, інвестиційна діяльність, структурні зміни, матеріальні та нематеріальні активи, витрати, інвестиційний капітал.

The article examines the volume of capital investments in some types of economic activity in Ukraine in 2011–2023 in terms of investments in tangible and intangible assets. The largest volume was in the pre-war year – 2021. If we analyze the 2 years of the war, then in 2023 capital investments were 46,618.573 million UAH less than in 2021. But if we compare with 2022, then capital investments were 1.53 times higher in 2023. It becomes obvious that, despite the war, the country recovered and the situation with capital investments improved in the second year of the war. The volume of capital investments in Ukraine is analyzed in terms of some expenses by industry for 2011–2023 and from the position of expenditure items. The largest expenses were incurred on the acquisition and creation of new assets in both 2021 and 2023. There is even a slight increase in expenses in 2023 by 6,999.637 million UAH, which we consider a positive trend from the standpoint of the country's innovative development. The author made an attempt to reveal the peculiarities of investment activity in conditions of martial law and structural shifts in the economy. Currently, there is a systemic preference for capital investments in industry. During the 2 years of the war, the amount of investment in industry amounted to 346,764.845 million UAH, while the agriculture, forestry and fisheries sectors received capital investments in the amount of 116,871.561 million UAH during the same period, which is 2.96 times less. Capital investments in computer programming, consulting and the provision of information services in 2022–2023 were 5.14 times less than in the information and telecommunications sector, or 7,970.038 million UAH. Formulas with explanations for assessing the value of money taking into account the liquidity factor, taking into account the risk factor, and formulas used to calculate investment activity are presented. The opinion is expressed that the institutional component of the country's innovation and investment development and the speed of digitization of business processes at enterprises of all sectors of the economy will play an important role on the path to the post-war reconstruction of the Ukrainian economy. In the near future, it is worth increasing capital investment spending in the direction of technical testing and research, computer programming support from Ukrainian developers. Currently, the country needs to pursue an investment policy that shifts practical emphasis to investments in intangible assets.

Keywords: capital investments, calculation methods, investments, investment activity, structural changes, tangible and intangible assets, expenses, investment capital.

розвитку приватного сектора і економічному зростанню. Це вимагатиме масштабних інвестицій всіх типів – приватних, державних та державно-приватних. Для цього Україна повинна вирішити широкий спектр питань з наявною правовою та інституційною базою, що регулює капітальні інвестиційні проєкти (далі – КІП) та створити відповідний потенціал, забезпечити чесні та конкурентні умови отримання контрактів [1, с. 15].

Малі та середні підприємства є основою економіки України: вони складають 99,9% усіх підприємств, на них припадає 81,6% від загальної кількості зайнятих працівників у бізнесі, і вони створюють 70,2% доданої вартості, що перевищує рівень по Східному партнерству та ЄС. Однак, вони залишаються зосередженими в

секторах з низькою доданою вартістю, причому близько 40% з них працюють в оптовій і роздрібній торгівлі, хоча в останні роки цей показник зменшувався [2, с. 13].

Суттєве зростання інтересу до управління процесом формування прибутків та використання інвестиційних ресурсів у сфері реалізації інвестиційно-інноваційних проєктів і програм свідчить про особливу значущість інвестиційних операцій як основного джерела фінансової стабільності та подальшого розвитку суб'єктів господарювання [3, с. 81].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Із дослідженням загальних аспектів використання інформації та фінансової звітності в ході аналізу інноваційно-інвестиційної діяльності підприємств, особливостями інформаційного забезпечення інвестиційної проєктної діяльності та методикою розрахунку дохідності й окупності інвестиційного проєкту пов'язані імена М. Іванець [4], В. Кушнірук, М. Кареба [5], А. Колесніченко [3], О. Манжури [6–7], В. Мальцева [8], О. Марченка [9–10], О. Полінкевич [8], Є. Нехайчик, О. Редкін, В. Ржепішевська [11], В. Рудой [8], І. Щербакова [12] та ін.. Заслужують на увагу проведені прогностичні розрахунки інвестиційної спроможності економіки України в найближчій перспективі науковцями Н. Краус [13–14], К. Краус [15–17], Г. Поченчук [18]. Крізь призму цифровізації бізнес-процесів, вивчали інвестиційну діяльність підприємств, і закордонні дослідники, серед яких: А. Botti, R. Parente, R. Vesci [19], P. Magliocca [20], D. Herold [21–22].

Колектив українських дослідників, а саме О. Полінкевич, В. Тринчук, В. Мальцева та В. Рудой, у своєму недавньому дослідженні вказують на важливість вивчення факторів, які впливають на інвестиційну привабливість соціального підприємництва релокованих підприємств в умовах війни. Запропоновано, виділяти такі проблемами у діяльності релокованих підприємств, як: економічні (порушення внутрішніх та міжрегіональних економічних зв'язків), організаційні (відсутність майданчиків та приміщень для релокованих підприємств, відсутність соціальної інфраструктури, інженерних мереж), демографічні, логістичні [8, с. 57, 60].

Український науковець О. Рудь розглянув теоретичні та методологічні аспекти, та практичні кроки у формуванні інвестиційної стратегії в контексті економічного розвитку підприємства. Дослідник представив ієрархію елементів формування інвестиційної політики у відповідності до періоду їх реалізації [23, с. 27]. Він зауважує, що інвестиційна стратегія сприяє ідентифікації інвестиційних можливостей компанії та забезпечує ефективне втілення їх у життя. Крім того, вона дозволяє передбачити вплив внутрішніх та зовнішніх факторів на фінансово-господарську діяльність підприємства

і розробити заходи для мінімізації їх негативного впливу [23, с. 32].

Науковці О. Марценюк і В. Петрусевич зазначають, що «проблематика інвестиційної діяльності банків України охоплює низку важливих аспектів, які впливають на ефективність та стабільність фінансової системи країни... Вони наголошують на тому, що перспективи інвестиційної діяльності банків України включають підтримку відновлення економіки після війни, зокрема через інвестиції у відновлення інфраструктури, підтримку підприємництва та розвиток енергетичних і транспортних мереж» [24, с. 2].

Дослідник М. Іванець займався вивченням питань правових засад інвестиційної діяльності в Україні та дійшов висновку, що інтеграція України до світових економічних і правових структур вимагає відповідності національного законодавства міжнародним стандартам та зобов'язанням. Зміни в політичному, економічному та соціальному середовищі України вимагають постійного оновлення та адаптації правових норм і регуляторних механізмів, що стосуються інвестицій. Зокрема, з метою залучення іноземних інвестицій і забезпечення їх захисту, необхідно аналізувати історичний досвід та впроваджувати сучасні міжнародні стандарти у сфері інвестиційного права [4, с. 201]. Науковець за підсумками дослідження стверджує, що «сучасний стан інвестиційної сфери в Україні характеризується певними викликами, такими як політична нестабільність, корупція та недостатньо розвинена інфраструктура. Проте, існують перспективи для покращення інвестиційного клімату, зокрема завдяки проведенню реформ, боротьбі з корупцією та створенню сприятливого середовища для бізнесу» [4, с. 204].

Та наразі залишається нерозкритими низка питань, таких як стан капітальних інвестицій в час війни, їх розподіл за видами діяльності, секторами, галузями економіки; потребують аналізу і досліджень існуючі методи розрахунку інвестиційної діяльності на підприємствах в частині розкриття особливостей оцінювання вартості грошей з урахуванням фактору ризику, з урахуванням фактору ліквідності.

Постановка завдання. Проаналізувати обсяг капітальних інвестицій в розрізі деяких витрат в Україні за галузями на 2011 та 2023 рр. та з позиції статей витрат. Представити формули з поясненнями для оцінювання вартості грошей з урахуванням фактору ліквідності, з урахуванням фактору ризику та формули, що використовуються для розрахунку інвестиційної діяльності. Вказати обсяг капітальних інвестицій за деякими видами економічної діяльності в Україні в 2023 р. в розрізі інвестицій в матеріальні та нематеріальні активи. Розкрити особливості інвестиційної діяльності в умовах воєнного стану та структурних зрушень в економіці.

Виклад основного матеріалу дослідження.

«Початок 2024 року підтверджує високу адаптивність економіки – триває тенденція зростання. За попередніми даними Мінекономіки в I кварталі 2024 року зростання оцінюється на рівні 4,5% [±1%] («мінус» 10,3% – у I кварталі 2023 року), яке було підтримане стабільною роботою морського коридору (стимулювало діяльність залізничного транспорту, металургії та добування металевих руд), нарощуванням виробничих потужностей у добувній промисловості, активізацією виробництва мінеральних добрив, збільшенням попиту на будівельні послуги в умовах сприятливих погодних умов, що відбувалося на тлі поліпшення у березні місяці ділових настроїв (за даними Національного банку) та поживлення споживчої активності (за даними Info Sapiens)» [25].

Постановою КМУ у 2024 р. було затвердити Порядок підготовки, подання, оцінки та визначення критеріїв пріоритезації концепцій публічних інвестиційних проєктів на 2025 рік [26]. Нагадаємо, що інвестиційний проєкт являє собою програму залучення інвестицій, реалізації інвестицій, з обґрунтуванням економічної доцільності, обсягом і терміном реалізації, у т.ч. зі складанням усієї необхідної проєктно-кошторисної документації та описанням конкретних практичних дій по здійсненню. В свою чергу, інвестиційну діяльність науковці трактують як сукупність практичних дій промислових підприємств, спрямованих на залучення інвестицій для реалізації інвестиційних проєктів [12, с. 112].

Найбільшими перешкодами для інвестування в Україну є корупція, незахищеність інвесторів та адміністративні бар'єри на шляху провадження бізнесу.

Та не дивлячись на це, все ж Україна приваблює інвесторів стратегічним географічним положенням. У чималій кількості іноземних компаній сформувався прагнення закріпитися на перспективному українському ринку збуту товарів і послуг, одержувати прибуток на довгостроковій основі, отримувати доступ до порівняно недорогих джерел сировини й ресурсів, використовувати відносно дешевий і одночасно кваліфікований людський потенціал [27, с. 5].

На рис. 1 представлено динаміку капітальних інвестицій загалом з 2011 по 2023 рр.. Найбільший обсяг їх був в довоєнний рік – 2021. Якщо аналізувати 2 роки війни, то в 2023 р. капітальні інвестиції були меншими на 46 618,573 млн грн в порівнянні з 2021 р.. Та якщо порівнювати з 2022 р., то капітальні інвестиції були більшими в 1,53 рази в 2023 р.. Тож, стає очевидним факт, що все ж не дивлячись на війну країна оговталася та покращилася ситуація з капітальними інвестиціями вже на другому році війни. Переконанні, що саме активна інвестиційна політика держави та підтримка інновацій на державному рівні могли б прискорити повоєнне економічне відновлення національної економіки.

Відбудова України в повоєнні часи має на меті не лише відновлення зруйнованого, але й старт структурної трансформації й модернізації економіки за допомогою іноземних інвестицій. Україна має потрібний потенціал для залучення інвестицій. Її географічне розташування в Європі та наявна розвинена інфраструктура, доступ до ринків ЄС мають стати в нагоді [8, с. 58].

До того ж, як наголошують експерти та дослідники «перехід до енергоресурсів буде поступовим,

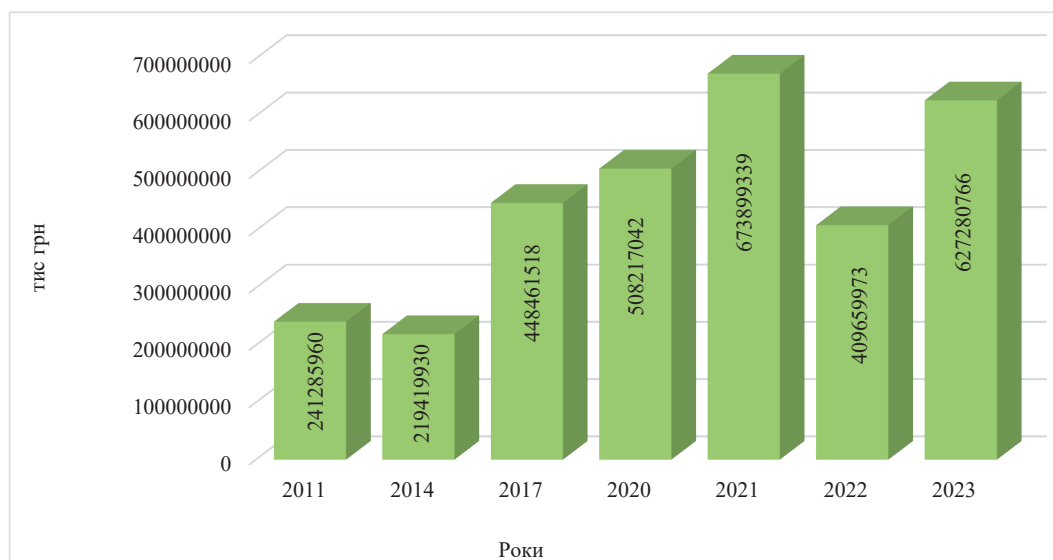

Рис. 1. Динаміка зміни обсягу капітальних інвестицій в економіку України загалом у 2011–2023 рр.

Джерело: складено на основі джерела [28]*

* Статистична інформація. Економічна статистика. Капітальні інвестиції. Капітальні інвестиції за видами економічної діяльності за 2010–2023 роки. URL: <https://ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 15.11.2024)

і викопне паливо продовжуватиме відігравати центральну роль у ціноутворенні енергії до кінця цього десятиліття, що загрожуватиме постійній нестабільності цін для кінцевих споживачів. Промисловці ЄС, які інтенсивно використовують енергію, стикаються з вищими інвестиційними витратами, ніж їхні конкуренти, щоб досягти цілей декарбонізації» [29, с. 10].

Для кращого розуміння інвестиційної політики України в попередні роки, варто проаналізувати структуру капітальних інвестицій за деякими видами економічної діяльності в Україні з 2011 по 2023 рр.. Дані рис. 2 демонструють системну перевагу за капітальними інвестиціями в промисловість. За 2 роки війни сума інвестицій в промисловість склала 346 764,845 млн грн, тоді як сфера сільського, лісового і рибного господарства за цей же період отримали капітальних інвестицій на суму 116 871,561 млн грн, що в 2,96 рази менше.

Малим вважаємо обсяг капітальних інвестицій в сферу інформації та телекомунікації за 2022–2023 рр.. Загальна сума їх рівна 40 970,230 млн грн. Якщо говорити про капітальні інвестиції в комп'ютерне програмування, консультування та надання інформаційних послуг за цей же період, то вони були менші ніж в сферу інформації та телекомунікації в 5,14 рази або 7 970,038 млн грн.

Варто звернути увагу і на те, що зазвичай розробка тактичних заходів, виходячи з напряму інвестиційної стратегії та реалізованих стратегічних завдань середньострокового періоду, визначає склад основних інвестиційних проєктів у межах окремих інвестиційних програм. Одночасно опрацьовуються терміни і обсяги їх реалізації, включаючи і короткострокові (поточні) завдання. Інвестиційна стратегія є ключовим фактором для забезпечення ефективного

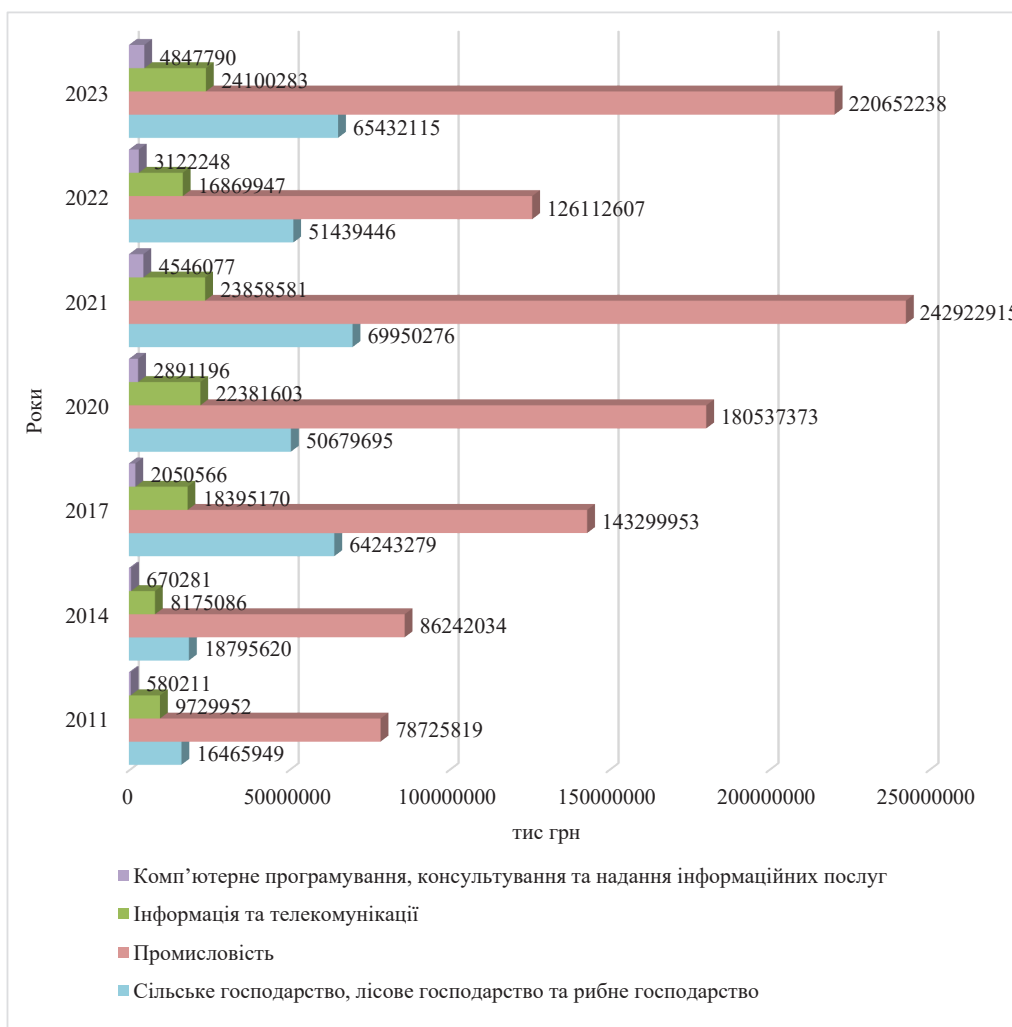

Рис. 2. Динаміка зміни обсягу капітальних інвестицій за деякими видами економічної діяльності в Україні за 2011–2023 рр.

Джерело: складено на основі джерела [28]*

* Статистична інформація. Економічна статистика. Капітальні інвестиції. Капітальні інвестиції за видами економічної діяльності за 2010–2023 роки. URL: <https://ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 15.11.2024)

розвитку підприємства згідно з обраною загальною стратегією та економічною і виробничо-господарською політикою, оскільки вона формує ресурсну основу унікального інноваційно-цифрового розвитку на перспективу [23, с. 29].

З позиції заявленої мети дослідження, стає об'єктивною потреба в аналізі обсягу капітальних інвестицій в розрізі деяких витрат в Україні за 2021 довоєнний рік, в порівнянні з 2023 р., другим роком війни. З рис. 3 бачимо, що найбільші витрати були понесені на придбання та створення нових активів як в 2021 р., так і в 2023 р. Навіть простежується деяке збільшення витрат в 2023 р. на 6 999,637 млн грн., що вважаємо позитивною тенденцією з позиції інноваційного розвитку країни. За іншими статтями витрат спостерігаємо зменшення в 2023 р. в порівнянні з 2021 р. і вважаємо це позитивною тенденцією, адже мова йде про витрати на капітальний ремонт, на придбання та створення активів, які були у використанні. Витрати на поліпшення, вдосконалення, реконструкцію, модернізацію зменшилися в 2023 р. в порівнянні з 2021 р. на 27 543,011 млн грн.

Серед основних ризиків та перешкод низької інвестиційної активності в Україні на сучасному етапі науковці називають, зокрема, військовий стан в країні; проблеми на ринку праці, що спричиненні міграцією населення; нерозвиненість і низька ефективність фондового ринку України, низький рівень банківського кредитування реального сектору економіки України; недосконалість державного управління та інституційного середовища, що призводить

до порушення умов конкурентоспроможності вітчизняної економіки і підвищення рівня її корупційних ризиків [30, с. 5]; низький рівень інноваційної й інвестиційної культури та фінансової грамотності.

На рис. 4 та 5 представлено візуальний зріз обсягу капітальних інвестицій в розрізі тих же витрат, що ми аналізували на рис. 3, але вже в розрізі деяких галузей, секторів економіки. Найбільші капітальні інвестиції в 2021 та 2023 рр. спрямовувалися на придбання та створення нових активів в промисловості та сільському, лісовому і рибному господарстві. В 2023 р. в промисловості вони були навіть більшими за 2021 р. на 2 703,904 млн грн.

Капітальні інвестиції в НДР в частині придбання та створення нових активів на превеликий жаль, склали лише 2 241,402 млн грн, що на 113,199 млн грн менше ніж в 2021 р.. Технічні випробування та дослідження були фінансово підтримані в 2023 р. на загальну суму 165,409 млн грн проти 232,498 млн грн в 2021 р.. Нульві витрати були в 2023 р. в сфері комп'ютерного програмування, консультування та пов'язаними з ними діяльностями за статтями витрат на капітальний ремонт і на придбання активи, які були у використанні. Але за статтею витрат на придбання та створення нових активів в 2023 р. було збільшення на 279,605 млн грн.

Погоджуємося з науковцями, які наголошують на тому, що малі й середні агропідприємства вслід за великими холдингами мають усвідомити, що шлях до ефективного виробництва у галузі лежить через повноту та об'єктивність даних і вміння працювати з ними, тож її майбутнє – у цифровій оптимізації,

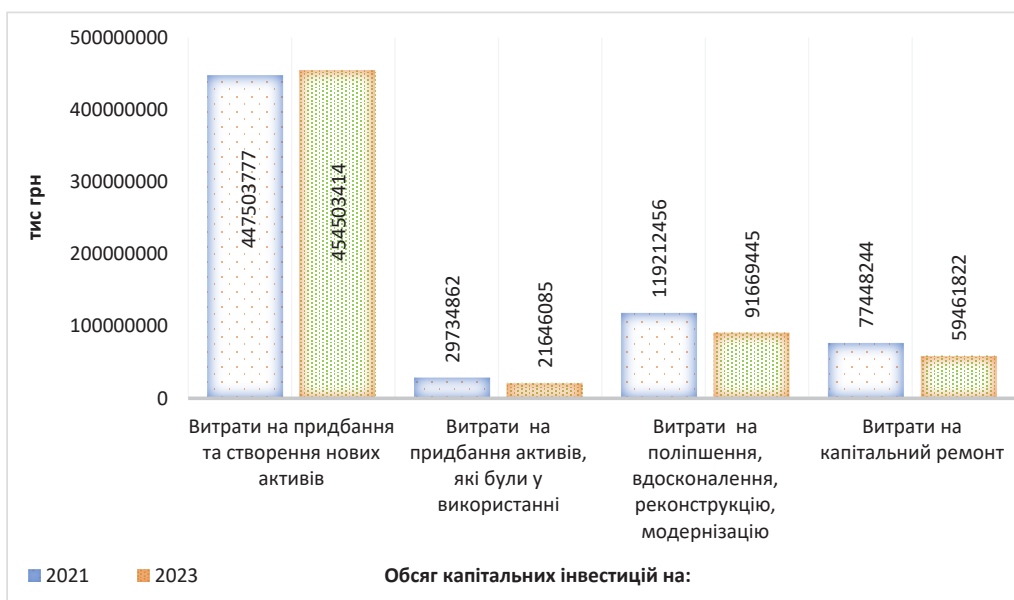

Рис. 3. Обсяг капітальних інвестицій в розрізі деяких витрат в Україні в 2021 та 2023 рр.

Джерело: складено на основі джерела [28]*

* Статистична інформація. Економічна статистика. Капітальні інвестиції. Капітальні інвестиції за напрямками за видами економічної діяльності за 2021 та 2023 роки. URL: <https://ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 15.11.2024)

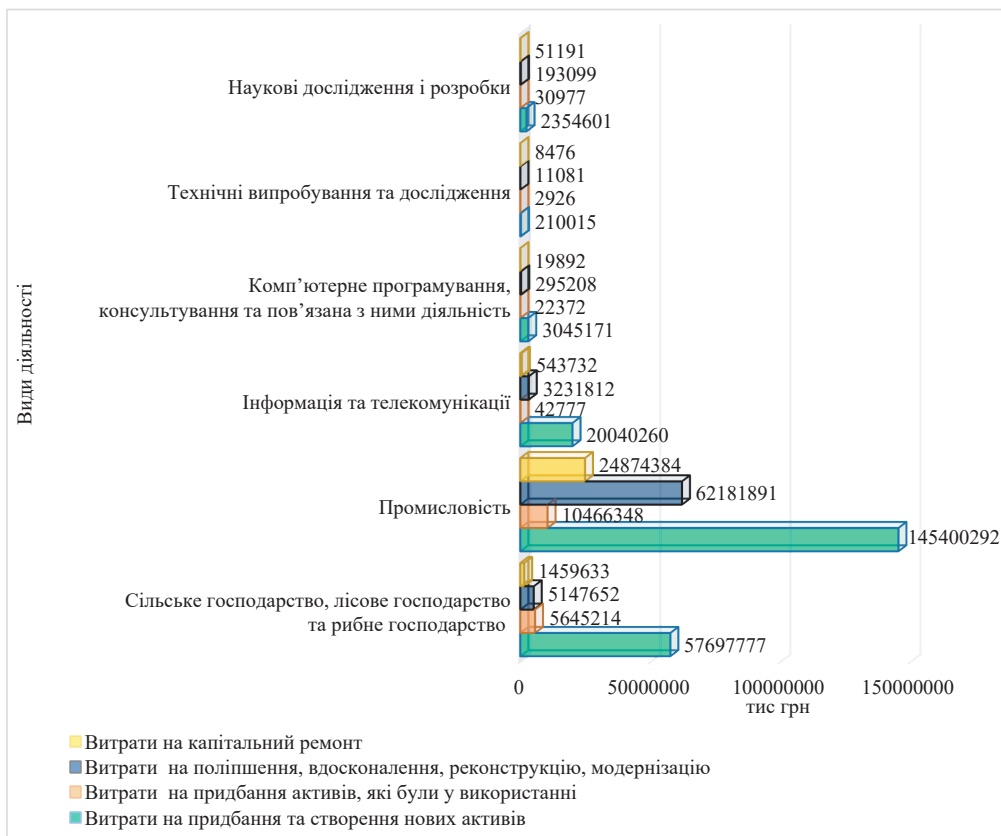

Рис. 4. Обсяг капітальних інвестицій в розрізі деяких витрат в Україні за галузями у 2021 році

Джерело: складено на основі джерела [28]*

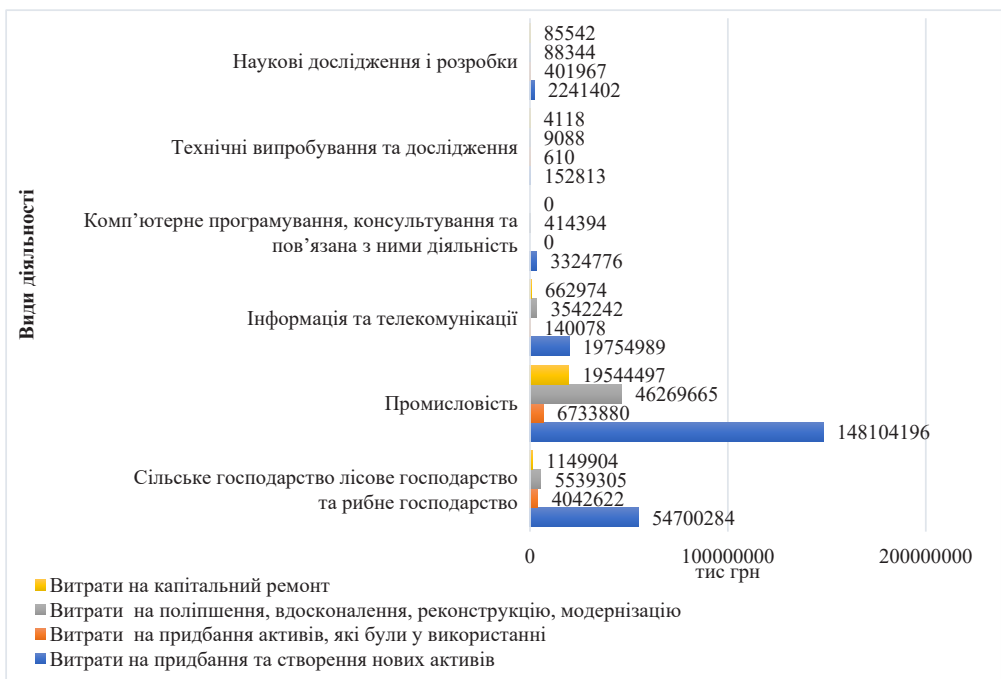

Рис. 5. Обсяг капітальних інвестицій в розрізі деяких витрат в Україні за галузями у 2023 році

Джерело: складено на основі джерела [28]*

* Статистична інформація. Економічна статистика. Капітальні інвестиції. Капітальні інвестиції за напрямками за видами економічної діяльності за 2021 рік. URL: <https://ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 15.11.2024).

** Статистична інформація. Економічна статистика. Капітальні інвестиції. Капітальні інвестиції за напрямками за видами економічної діяльності за 2023 рік. URL: <https://ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 15.11.2024).

інноваціях. Інноваційний бізнес прагне мінімізації втрат та збільшення прибутковості, тому ефективний інструмент управління й аналізу потрібний йому як повітря [31].

Аналіз капітальних інвестицій за деякими видами економічної діяльності в Україні в 2023 р. в розрізі інвестицій в матеріальні та нематеріальні активи засвідчує факт того, що превалюють за всіма галузями інвестиції в матеріальні активи (рис. 6).

Так, капітальні інвестиції в матеріальні активи в сільське господарство, мисливство і надання пов'язаних із ними послуг перевищують в 381,3 рази інвестиції в нематеріальні активи. В промисловості співвідношення інвестицій в матеріальні активи до нематеріальних активів складає 48:1, у переробній промисловості – 48:1; в машинобудування – 27:1; в металургійному виробництві – 401:1; в будівництві – 50,4:1; в тваринництві – 84:1. Капітальні інвестиції в нематеріальні активи в рибальстві, на превеликий жаль, склали 0 гривень в 2023 р..

Отже, проведений аналіз статистичних даних в розрізі витрат за видами економічної діяльності та в розрізі галузевому, засвідчує загалом факт малих сум інвестицій в нематеріальні активи. Капітальні інвестиції в матеріальні активи найбільшими є в промисловість, сільське господарство. Малі інвестиції йдуть в сферу комп'ютерного програмування, інформацію, телекомунікації, на технічні випробування та дослідження.

Україні необхідно нарощувати потенціал уряду для планування та управління великими державними інвестиціями та державно-приватними партнерствами (далі – ДПП), оцінки проєктів та управління ними, здійснення закупівель, співпраці з приватним сектором, надання концесій, перегляду законодавства про державні закупівлі, ДПП та концесії для приведення їх у відповідність до вимог ЄС та СОТ [1, с. 2].

У сучасний період Україні вкрай важливо визначити ефективну стратегію залучення інвестиційного капіталу. Загалом, для привернення іноземних інвестицій необхідно, щоб потенційна прибутковість інвестицій для іноземного інвестора перевищувала ту, яку він міг би отримати у власній країні [5, с. 86].

Для того, що спрогнозувати соціально-економічні корисності та ефекти від інвестицій в практиці господарювання використовують формули для розрахунку інвестиційної діяльності, для оцінювання вартості грошей з урахуванням фактору ризику, для оцінювання вартості грошей з урахуванням фактору ліквідності (табл. 1, 2, 3).

Важливим елементом ефективної політики та заохочення прямих іноземних інвестицій є забезпечення систематичного вимірювання всієї діяльності та економічного впливу проєктів й інвестицій. Це має важливе значення для розробки політики та оцінки її ефективності [1, с. 7].

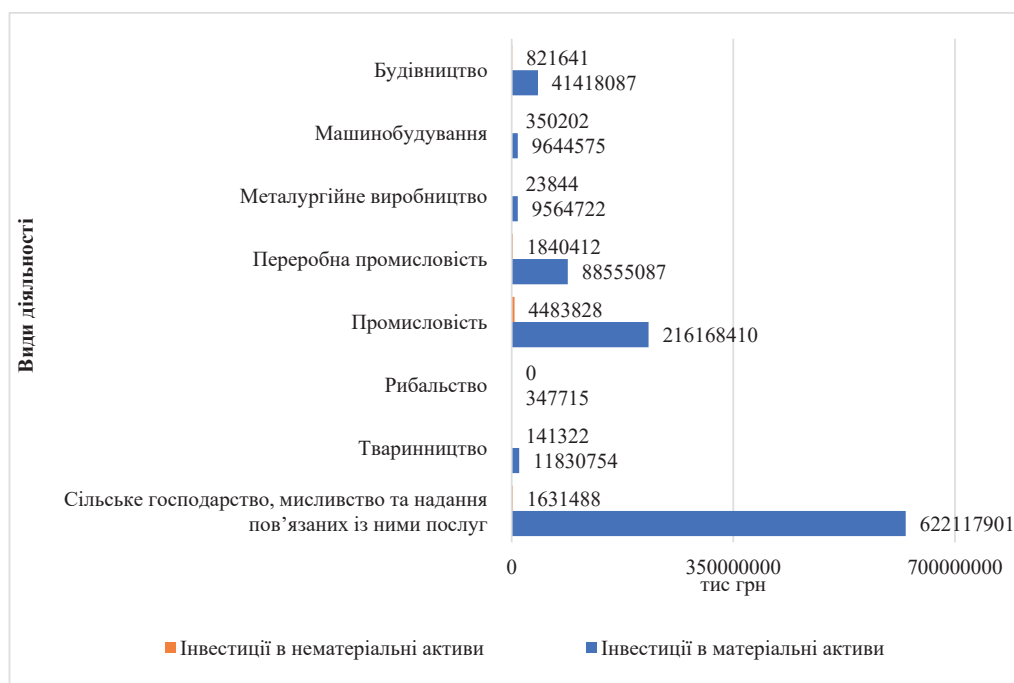

Рис. 6. Капітальні інвестиції за деякими видами економічної діяльності в Україні в 2023 році

Джерело: складено на основі джерела [28]*

* Статистична інформація. Економічна статистика. Капітальні інвестиції. Капітальні інвестиції за видами активів за видами економічної діяльності за 2023 році. URL: <https://ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 15.11.2024)

Таблиця 1

Формули для розрахунку інвестиційної діяльності

Показник	Формула	Пояснення складових елементів розрахунку
Поточна вартість грошей у процесі дисконтування за складними відсотками	$P_c = \frac{S_c}{(1+i)^n}$ <p>Відповідно сума дисконту D_c буде</p> $D_c = S - P_c$	де P_c – початкова (поточна) вартість грошей (сума вкладу); S_c – майбутня вартість вкладу при його зростанні, що обумовлена вимогами інвестування; i – ставка відсотка, що використовується; n – кількість інтервалів, за якими виконуються платежі.
Середня відсоткова ставка (i_{cp}), що використовується при розрахунках вартості грошей за складними відсотками	$i_{cp} = \left(\frac{S_c}{P_c} \right)^{\frac{1}{n}} - 1$	де S_c – майбутня вартість грошей; P_c – поточна вартість грошей; n – кількість інтервалів, для яких виконується кожний відсотковий платіж.
Тривалість загального періоду платежів, що виражена кількістю його інтервалів, при розрахунках вартості коштів (грошей) за складними відсотками	$n = \frac{\log\left(\frac{S_c}{P_c}\right)}{\log(1+i)}$	де S_c і P_c – майбутня і поточна вартість грошей, i – ставка складного відсотка.
Ефективна відсоткова ставка (i_e) в процесі зростання вартості грошей за складними відсотками	$i_e = \left(1 + \frac{i}{n} \right)^n - 1$	де i_e – ефективна середньорічна відсоткова ставка при зростанні вартості грошей за складними відсотками; i – періодична відсоткова ставка, що використовується при зростанні вартості грошей за складними відсотками; n – кількість інтервалів, за якими виконується кожен відсотковий платіж за періодичними відсотковими ставками протягом року.

Джерело: складено на основі джерела [11, с. 9–10]

Таблиця 2

Формули для оцінювання вартості грошей з урахуванням фактору ризику

Показник	Формула	Пояснення складових елементів розрахунку
Оцінювання майбутньої вартості грошей з урахуванням фактору ризику (S_r)	$S_r = P \cdot \left[(1 + A_n) \cdot (1 + RP_n) \right]^n$	де P – початкова сума вкладу; A_n – безризикова норма дохідності на інвестиційному ринку; RP_n – рівень премії для конкретного інвестиційного інструменту (операції); n – кількість інтервалів, для яких здійснюється конкретний платіж, у загальному періоді часу.
Оцінювання поточної вартості грошей з урахуванням фактору ризику (P_r)	$P_r = \frac{S_r}{\left[(1 + A_n) \cdot (1 + RP_n) \right]^n}$	де S_r – очікувана майбутня вартість вкладу (грошей).

Джерело: складено на основі джерела [11, с. 18–19]

Таблиця 3

Формули для оцінювання вартості грошей з урахуванням фактору ліквідності

Показник	Формула	Пояснення складових елементів розрахунку
Оцінювання майбутньої вартості грошей з урахуванням фактора ліквідності (S_n)	$S_n = P \left[(1 + D_n) (1 + \Pi Л) \right]^n$	де P – початкова вартість інструменту (об'єкта) інвестування, у.о.; D_n – середня річна норма дохідності для інвестиційних інструментів (об'єктів); $\Pi Л$ – необхідний рівень премії за ліквідність; n – кількість інтервалів, для яких виконується кожний конкретний платіж, за загальний обумовлений період часу.
Оцінювання поточної вартості грошей з урахуванням фактору ліквідності (P_n)	$P_n = \frac{S_n}{\left[(1 + D_n) \cdot (1 + \Pi Л) \right]^n}$	де S_n – очікувана майбутня вартість вкладу (грошей).

Джерело: складено на основі джерела [11, с. 20–21]

З метою стимулювання залучення в економіку України стратегічних інвесторів, підвищення інвестиційної привабливості України, створення нових високооплачуваних робочих місць і зростання конкурентоспроможності економіки через запровадження державної підтримки великих інвестиційних проєктів прийнято Закон України «Про державну підтримку інвестиційних проєктів із значними інвестиціями в Україні». Урядом України були напрацьовані зміни до Закону України «Про державну підтримку інвестиційних проєктів із значними інвестиціями в Україні» та відповідний законопроект було внесено до Верховної Ради України. 09 серпня 2023 р. прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реалізації інвестиційних проєктів із значними інвестиціями», який набрав чинності. Отже, впроваджено нові форми державної підтримки інвестиційних проєктів із значними інвестиціями: компенсація витрат інвестора на підключення та приєднання до інженерно-транспортних мереж; компенсація вартості збудованих заявником або інвестором зі значними інвестиціями об'єктів інженерно-транспортної інфраструктури, необхідних для реалізації інвестиційного проєкту; звільнення від відшкодування втрат лісогосподарського виробництва [25].

Висновки. Підсумовуючи викладене, можна стверджувати, що інвестиційна діяльність в Україні зіштовхується з низкою викликів на кшталт воєнного стану, релокації бізнесів та соціально-економічних викликів як результату війни. Реалізація визначених планових завдань в сфері інвестиційної політики на найближчі 2 роки відіграє важливе значення в частині воєнної та повоєнної відбудови національної економіки. Не менш важливе значення матиме інституційний складник інноваційно-інвестиційного розвитку країни та швидкість відцифрування бізнес-процесів на підприємствах всіх галузей економіки. В перспективі, переслідуючи мету відновлення довоєнного рівня інноваційної конкурентоспроможності, варто змістити витрати капітальні інвестиції за напрямом технічного випробування і дослідження, підтримки комп'ютерного програмування від українських розробників. Набуває сенсу провадження в країні інвестиційної політики в якій зміщуються практичні акценти на інвестиції в нематеріальні активи.

Подальші дослідження варто було присвятити питанням мобілізаційного механізму державного регулювання інвестиційних потоків в ході інноваційно-інвестиційного післявоєнного відтворення і вивченню ключових характеристик, детермінантів кризових тенденцій, що простежуються в країні. Корисними для відбудови економіки країни стали б наукові напрацювання щодо розробки якісного механізму державного управління структурними зрушеннями кризь при зму цифровізації та інноватизації.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Нова Україна: стимулювання інвестицій у свободу, мир та процвітання. *USAID*, 13 квітня 2023. URL: <http://surl.li/depdxu> (дата звернення: 25.11.2024).
2. OECD. Підвищення стійкості шляхом прискорення цифрової трансформації бізнесу в Україні. *OECD Publishing, Paris*, 2024. 118 p. DOI: <https://doi.org/10.1787/5d9e86a7-uk>.
3. Колесніченко А.С. Державна інвестиційна політика в контексті обліку й оподаткування установ фінансово-кредитної та бюджетної сфер. *Бізнес Інформ*. 2024. № 3. С. 80–87. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-3-80-87>.
4. Іванець М. Історичні і правові засади інвестиційної діяльності в Україні. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2024. № 1. С. 201–205. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2024.01.34>.
5. Кушнірук В.С., Кареба М.І., Нехайчик Є.Є. Сучасні тенденції інвестиційної діяльності в Україні. *Modern Economics*. 2024. № 44. С. 85–90. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V44\(2024\)-14](https://doi.org/10.31521/modecon.V44(2024)-14).
6. Краус К.М., Краус Н.М., Манжура О.В. Використання інформації та фінансової звітності в ході аналізу інноваційно-інвестиційної діяльності підприємства. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. 2023. № 7. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2023-7-04-03>.
7. Краус К.М., Краус Н.М., Манжура О.В. Методика розрахунку дохідності й окупності інвестиційного проєкту та інформаційне забезпечення його експертизи. *Інвестиції: практика та досвід*. 2023. № 8. С. 36–42. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2023.8.36>.
8. Полінкевич О.М., Тринчук В.В., Мальцева В.В., Рудой В.М. Інвестиційна привабливість соціального підприємництва для релокованих підприємств. *Інвестиції: практика та досвід*. 2024. № 2. С. 56–61. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2024.2.56>.
9. Kraus K., Kraus N., Marchenko O. Forecasting the innovative and digital strength of Ukraine's economy on the basis of correlation-regress analysis. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2024. Vol. 10, no. 3. pp. 180–192. DOI: <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2024-10-3-180-192>.
10. Краус К.М., Краус Н.М., Марченко О.В. Особливості та характер інформаційного забезпечення інвестиційної проєктної діяльності на регіональному рівні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2023. № 6. С. 30–36. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2023.6.30>.
11. Редкін О.В., Ржепішевська В.В. Методичні рекомендації до самостійної роботи студентів із вивчення теоретичних питань і проведення практичних занять із дисципліни «Інвестиційний менеджмент» для студентів спеціальності 7.050201 «Менеджмент організацій» денної і заочної форм навчання. *Полтава* : ПолтНТУ, 2006. 41 с.
12. Щербакова І.Б. Адаптивність теоретичних засад у визначенні понять «інвестиційна діяльність» та «інвестиційний проєкт» до залучення інвестицій малими промисловими підприємствами на засадах проєктного бізнес-партнерства. *Бізнес Інформ*. 2016. № 2. С. 108–113.
13. Kraus K.M., Kraus N.M., Marchenko O.V. Information and investment activity of the enterprise: role, areas of influence and their relationship. *Інвести-*

ції: практика та досвід. 2023. № 9. pp. 35–39. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2023.9.35>.

14. Краус К.М. Венчурне інвестування управління маркетингом малих торговельних підприємств: умови та джерела. *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2016. № 1. С. 73–83.

15. Kraus K., Kraus N. Forecast of capital investments in the industry of Ukraine and the prospects of post-war recovery of the national economy on the basis of digital development of entrepreneurship. *Global digital trends and their impact on national economic progress* : monograph. Edited by I. Tatomyr, L. Kvasnii, Yu. Shulzhyk. Praha: OKTAR PRINT, 2024. 418 p. (pp. 290–301). DOI: <https://doi.org/10.46489/gdtatione-05-24>.

16. Kraus K., Kraus N. Search of opportunities for digitalization of infrastructure and establishment of industry 5.0 based on the application of artificial intelligence: regional aspect of digital transformation. *Економіка. Фінанси. Право*. 2024. № 6. С. 63–68. DOI: <https://doi.org/10.37634/efp.2024.6.13>.

17. Kraus K., Kraus N. Organizational and economic conditions of development and components of market success of enterprises in the conditions of digitalization, innovation and socialization of the national economy. *The Problems of Economy*. 2024. № 2. pp. 143–150. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2024-2-143-150>.

18. Kraus K., Kraus N., Pochenchuk G., Manzhura O., Kyryushko V. Recovery of the Economy of Ukraine on the Basis of Digital Entrepreneurship: Forecast Expectations, Models and Scenarios of Post-War Development. *WSEAS Transactions on Business and Economics*. 2024. Vol. 21, Art. #124. pp. 1523–1538. DOI: <https://doi.org/10.37394/23207.2024.21.124>.

19. How to do business in digital era? : a casebook / A. Botti, R. Parente, R. Vesce et al. Second edition. Salerno-Cracow : Cracow University of Economics, 2023. URL: <http://surl.li/kzsmkc> (accessed 20 November 2024).

20. Doing business digitally: a textbook / P. Magliocca et al. Second edition. Foggia-Cracow : Małopolska School of Public Administration, Cracow University of Economics, 2023. URL: <http://surl.li/qzpggi> (accessed 20 November 2024).

21. Digital Entrepreneurship: Curriculum / D.M. Herold et al. Vienna-Cracow : Cracow University of Economics, 2022. URL: <http://surl.li/kedpjh> (accessed 20 November 2024).

22. Teaching notes for Casebook “How to do business in digital era?” / D.M. Herold et al. Salerno-Cracow : Cracow University of Economics, 2022. 47 p. URL: <https://ted.uek.krakow.pl> (accessed 20 November 2024).

23. Рудь О.О. Формування інвестиційної стратегії в процесі економічного розвитку підприємств. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія : Економіка і управління*. 2024. № 3 (74). Том 35. С. 27–34. DOI: <https://doi.org/10.32782/2523-4803/74-3-5>.

24. Марценюк О., Петрусевич В. Проблеми та перспективи інвестиційної діяльності банків України. *Економіка та суспільство*. 2024. № 66. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-66-54>.

25. Інвестиційна діяльність в Україні за 1 квартал 2024 року. *Міністерство економіки України. Депар-*

тамент інвестицій, 11 липня 2024. URL: <http://surl.li/bwsncp> (дата звернення: 27.11.2024).

26. Про Деякі питання підготовки, подання, оцінки та критеріїв пріоритетизації концепцій публічних інвестиційних проєктів на 2025 рік : Постанова Кабінету Міністрів України. Документ 903-2024-п від 09 серпня 2024. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/903-2024-%D0%BF#Text> (дата звернення: 25.11.2024).

27. Впровадження інвестиційних інструментів на регіональному та муніципальному рівнях. Кейс-стаді. *Федерація канадських муніципалітетів. Проєкт міжнародної технічної допомоги «Партнерство для розвитку міст»*, 2020. 40 с. URL: <http://surl.li/lukztf> (дата звернення: 27.11.2024).

28. Статистична інформація. Економічна статистика. Капітальні інвестиції. *Державна служба статистики України*: веб-сайт. 2024. URL: <https://ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 27.11.2024).

29. The future of European competitiveness. Part A. A competitiveness strategy for Europe (September 2024). *European commission*. 66 p. URL: https://commission.europa.eu/document/download/97e481fd-2dc3-412d-be4c-f152a8232961_en (accessed 22 November 2024).

30. Атамас О. Інвестиційна діяльність в Україні: реалії сьогодення. *Економіка та суспільство*. 2023. № 54. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-54-42>.

31. Цифровізація агросектора в дії: що підвищує ефективність та прибутковість. *Agrichain*. URL: <https://agrichain.com.ua/ua-czyfrovizacziya-agrosektora-v-diyi-shho-pidvyshhuye-efektyvnist-ta-prybutkovist/> (дата звернення: 29.11.2024).

REFERENCES:

1. Nova Ukraina: stymulivannia investytsii u svobodu, myr ta protsvitannia (2023) [New Ukraine: Stimulating Investment in Freedom, Peace, and Prosperity]. *USAID*, April 13, 2023. Available at: <http://surl.li/depdxy> (accessed November 25, 2024). (in Ukrainian)

2. OECD. Pidvyshchennia stiikosti shliakhom pryskorennia tsyvrovoi transformatsii biznesu v Ukraini (2024) [OECD. Enhancing Resilience by Accelerating Digital Business Transformation in Ukraine]. OECD Publishing, Paris. 118 p. DOI: <https://doi.org/10.1787/5d9e86a7-uk>. (in Ukrainian)

3. Koliesnichenko A.S. (2024) Derzhavna investytsiina polityka v konteksti obliku y opodatkuvannia ustanov finansovo-kredytnoi ta biudzhetnoi sfer [State investment policy in the context of accounting and taxation of financial and credit institutions and the budget sphere]. *Biznes Inform*, no. 3, pp. 80–87. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-3-80-87>. (in Ukrainian)

4. Ivanets M. (2024) Istorychni i pravovi zasady investytsiinoi diialnosti v Ukraini [Historical and legal foundations of investment activity in Ukraine]. *Analitichno-porivnialne pravoznavstvo*, no. 1, pp. 201–205. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2024.01.34>. (in Ukrainian)

5. Kushniruk V.S., Kareba M.I., Nekhaichyk Ye.Ye. (2024) Suchasni tendentsii investytsiinoi diialnosti v Ukraini [Current trends in investment activity in Ukraine]. *Modern Economics*, no. 44, pp. 85–90. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V44\(2024\)-14](https://doi.org/10.31521/modecon.V44(2024)-14). (in Ukrainian)

6. Kraus K.M., Kraus N.M., Manzhura O.V. (2023) Vykorystannia informatsii ta finansovoi zvitnosti v khodi analizu innovatsiino-investytsiinoi diialnosti pidpriemstva [Using information and financial reporting in the analysis of an enterprise's innovation and investment activities]. *Problemy suchasnykh transformatsii. Seriia: ekonomika ta upravlinnia*, no. 7. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2023-7-04-03>. (in Ukrainian)
7. Kraus K.M., Kraus N.M., Manzhura O.V. (2023) Metodyka rozrakhunku dokhidnosti y okupnosti investytsiinoho proiektu ta informatsiine zabezpechennia yoho ekspertyzy [Methodology for calculating the profitability and payback of an investment project and information support for its examination]. *Investytsii: praktyka ta dosvid*, no. 8, pp. 36–42. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2023.8.36>. (in Ukrainian)
8. Polinkevych O.M., Trynchuk V.V., Maltseva V.V., Rudoi V.M. (2024) Investytsiina pryvablyvist sotsialnoho pidpriemnytstva dlia relokovanykh pidpriemstv [Investment attractiveness of social entrepreneurship for relocated enterprises]. *Investytsii: praktyka ta dosvid*, no. 2, pp. 56–61. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2024.2.56>. (in Ukrainian)
9. Kraus K., Kraus N., Marchenko O. (2024) Forecasting the innovative and digital strength of Ukraine's economy on the basis of correlation-regress analysis. *Baltic Journal of Economic Studies*, vol. 10, no. 3, pp. 180–192. DOI: <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2024-10-3-180-192>. (in English)
10. Kraus K.M., Kraus N.M., Marchenko O.V. (2023) Osoblyvosti ta kharakter informatsiinoho zabezpechennia investytsiinoi proiektnoi diialnosti na rehionalnomu rivni [Features and nature of information support for investment project activities at the regional level]. *Investytsii: praktyka ta dosvid*, no. 6, pp. 30–36. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2023.6.30>. (in Ukrainian)
11. Redkin O.V., Rzhepishevska V.V. (2006) Metodychni rekomendatsii do samostiinoi roboty studentiv iz vyvchennia teoretychnykh pytan i provedennia praktychnykh zaniat iz dystsypliny "Investytsiinyi menedzhment" dlia studentiv spetsialnosti 7.050201 "Menedzhment orhanizatsii" dennoi i zaochnoi form navchannia [Methodological recommendations for independent work of students in studying theoretical issues and conducting practical classes in the discipline "Investment Management" for students of the specialty 7.050201 "Organization Management" of full-time and part-time forms of study]. Poltava : PolNTU. 41 p. (in Ukrainian)
12. Shcherbakova I.B. (2016) Adaptivnist teoretychnykh zasad u vyznachenni poniat "investytsiina diialnist" ta "investytsiinyi proiekt" do zaluchennia investytsii malomy promyslovymy pidpriemstvamy na zasadakh proektnoho biznes-partnerstva [Adaptability of theoretical principles in defining the concepts of "investment activity" and "investment project" to attracting investments by small industrial enterprises on the basis of project business partnership]. *Biznes Inform*, no. 2, pp. 108–113. (in Ukrainian)
13. Kraus K.M., Kraus N.M., Marchenko O.V. (2023) Information and investment activity of the enterprise: role, areas of influence and their relationship. *Investytsii: praktyka ta dosvid*, no. 9, pp. 35–39. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2023.9.35>. (in English)
14. Kraus K.M. (2026) Venchurne investuvannia upravlinnia marketynhom malykh torhovelykh pidpriemstv: umovy ta dzherela [Venture investment in marketing management of small retail enterprises: conditions and sources]. *Marketynh i menedzhment innovatsii*, no. 1, pp. 73–83. (in Ukrainian)
15. Kraus K., Kraus N. (2024) Forecast of capital investments in the industry of Ukraine and the prospects of post-war recovery of the national economy on the basis of digital development of entrepreneurship. *Global digital trends and their impact on national economic progress* : monograph. Edited by I. Tatomyr, L. Kvasnii, Yu. Shulzhyk. Praha: OKTAR PRINT. 418 p. (pp. 290–301). DOI: <https://doi.org/10.46489/gdtatione-05-24>. (in English)
16. Kraus K., Kraus N. (2024) Search of opportunities for digitalization of infrastructure and establishment of industry 5.0 based on the application of artificial intelligence: regional aspect of digital transformation. *Ekonomika. Finansy. Pravo*, no. 6, pp. 63–68. DOI: <https://doi.org/10.37634/efp.2024.6.13>. (in English)
17. Kraus K., Kraus N. (2024) Organizational and economic conditions of development and components of market success of enterprises in the conditions of digitalization, innovation and socialization of the national economy. *The Problems of Economy*, no. 2, pp. 143–150. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2024-2-143-150>. (in English)
18. Kraus K., Kraus N., Pochenchuk G., Manzhura O., Kyrpushko V. (2024) Recovery of the Economy of Ukraine on the Basis of Digital Entrepreneurship: Forecast Expectations, Models and Scenarios of Post-War Development. *WSEAS Transactions on Business and Economics*, vol. 21, Art. #124, pp. 1523–1538. DOI: <https://doi.org/10.37394/23207.2024.21.124>. (in English)
19. Botti A., Parente R., Vesci R. (Eds.) (2023) How to do business in digital era? : a casebook. Second edition. Salerno-Cracow : Cracow University of Economics. Available at: <http://surl.li/kzsmkc> (accessed 20 November 2024). (in English)
20. Magliocca P. (Eds.) (2023) Doing business digitally: a textbook. Second edition. Foggia-Cracow : Malopolska School of Public Administration, Cracow University of Economics. Available at: <http://surl.li/qzpggi> (accessed 20 November 2024). (in English)
21. Herold D.M. (Eds.) (2022) Digital Entrepreneurship: Curriculum. Vienna-Cracow : Cracow University of Economics. Available at: <http://surl.li/kedpih> (accessed 20 November 2024). (in English)
22. Herold D.M. (Eds.) (2022) Teaching notes for Casebook "How to do business in digital era?". Salerno-Cracow : Cracow University of Economics. 47 p. Available at: <https://ted.uek.krakow.pl> (accessed 20 November 2024). (in English)
23. Rud O.O. (2024) Formuvannia investytsiinoi stratehii v protsesi ekonomichnoho rozvytku pidpriemstv [Formation of an investment strategy in the process of economic development of enterprises]. *Vcheni zapysky TNU imeni V.I. Vernadskoho. Seriia : Ekonomika i upravlinnia*, no. 3(74), tom 35, pp. 27–34. DOI: <https://doi.org/10.32782/2523-4803/74-3-5>. (in Ukrainian)
24. Martseniuk O., Petrushevych V. (2024) Problemy ta perspektyvy investytsiinoi diialnosti bankiv Ukrainy [Problems and prospects of investment activities of Ukrainian

banks]. *Ekonomika ta suspilstvo*, no. 66. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-66-54>. (in Ukrainian)

25. Investytsiina diialnist v Ukraini za 1 kvartal 2024 roku (2024) [Investment activity in Ukraine for the 1st quarter of 2024]. *Ministry of Economy of Ukraine. Investment Department*, July 11, 2024. Available at: <http://surl.li/bwsncp> (accessed November 27, 2024). (in Ukrainian)

26. Pro Deiaki pytannia pidhotovky, podannia, otsinky ta kryteriiv priorityzatsii kontseptsii publichnykh investytsiinykh proiektiv na 2025 rik (2024) [On Some Issues of Preparation, Submission, Evaluation, and Prioritization Criteria for Public Investment Project Concepts for 2025]: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine. Document 903-2024-n from August 09, 2024. *Verkhovna Rada of Ukraine. Legislation of Ukraine*. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/903-2024-%D0%BF#Text> (accessed November 25, 2024).

27. Vprovadzhennia investytsiinykh instrumentiv na rehionalnomu ta munitsypalnomu rivniakh. Keis-stadi (2020) [Implementation of investment instruments at the regional and municipal levels. Case studies]. *Federation of Canadian Municipalities. International Technical Assistance Project "Partnership for Urban Develop-*

ment". 40 p. Available at: <http://surl.li/lukztf> (accessed November 27, 2024). (in Ukrainian)

28. Statystychna informatsiia. Ekonomichna statystyka. Kapitalni investytsii (2024) [Statistical information. Economic statistics. Capital investments]. *State Statistics Service of Ukraine* : website. Available at: <https://ukrstat.gov.ua/> (accessed November 27, 2024). (in Ukrainian)

29. The future of European competitiveness. Part A. A competitiveness strategy for Europe (September 2024). *European commission*. 66 p. Available at: https://commission.europa.eu/document/download/97e481fd-2dc3-412d-be4c-f152a8232961_en (accessed November 22, 2024). (in English)

30. Atamas O. (2023) Investytsiina diialnist v Ukraini: realii sohodennia [Investment activity in Ukraine: current realities]. *Ekonomika ta suspilstvo*, no. 54. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-54-42>. (in Ukrainian)

31. Tsyfrovizatsiia ahrosektora v dii: shcho pidvyshchuie efektyvnist ta prybutkovist (2024) [Digitalization of the agricultural sector in action: what increases efficiency and profitability]. *Agrichain*. Available at: <https://agrichain.com.ua/ua-czyfrovizacziya-agrosektora-v-diyi-shho-pidvyshhuye-efektyvnist-ta-prybutkovist/> (accessed November 29, 2024). (in Ukrainian)